

Kunnen de potvissen niet gewoon blijven liggen?

Een aangespoelde potvis ligt in de haven van het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ). Het is de zesde potvis die is aangespoeld. Beeld anp

Ze bleken toch iets zwaarder dan gedacht. De tros van de sleepboot die de vijf dode potvissen op Texel naar het vasteland moest brengen schoot spontaan los. En nu is er ook nog eens een zesde aangespoeld. De dieren worden overgebracht naar de Sonac fabriek in het Friese Burgum. Maar kunnen ze niet gewoon blijven liggen?

Isabel Baneke 14 januari 2016, 21:39

JAWEL

Laat moeder natuur haar werk doen. Die ruimt de lijken vanzelf op, zegt Richard Witte van de Noordhollandse Zoogdier Studiegroep. Bovendien, zegt hij, komen op de dode beesten allerlei dieren en kleinere organismen af, die niet meer voorkomen in het Nederlandse ecosysteem. "Zoals een zeldzaam soort worm die leeft van het merg in de botten van het kadaver", vertelt hij.

Ook aasetende vogels weten wel raad met een dode potvis. Allerlei soorten meeuwen, kraaien, maar ook vogels die minder vaak worden waargenomen. "Zoals de Noordse stormvogel. Die komt echt op kadavers af, bij de juiste wind ruikt hij een lijk van een flinke afstand", vertelt Adriaan Guldemonnd van het Centrum voor Landbouw en Milieu. "Op de Veluwe en de Oostvaardersplassen, waar grote kadavers blijven liggen, zijn ook allerlei nauwelijks voorkomende vogels en insecten teruggekomen."

Het zou Guldemonnd niet verbazen als eenzelfde proces zich voordoet wanneer de potvissen op Texel blijven liggen. "Omwille van de stank en hygiëne zouden we ze kunnen verslepen naar De Razende Bol, een onbewoond eiland ten zuiden van Texel. Daar heeft niemand er last van." Ook interessant zou het volgens Guldemonnd zijn, om een van de potvissen af te laten zinken in de Noordzee. "Als walvissen een natuurlijke dood sterven in de oceaan, dan zakken ze naar de bodem", legt hij uit. "Daar zie je de kadavers hele ecosystemen op zichzelf worden, met een ongekennde biodiversiteit."

Het laten liggen van de beesten scheelt in ieder geval een berg geld. "Het kost 30.000 euro om een potvis op te ruimen" vertelt Witte. "Er zijn er nu zes aangespoeld en ze verwachten er nog meer. Tel maar uit je winst."

Deskundigen doen onderzoek naar de doodsoorzaak van de gestrande potvissen. Beeld anp

NEE

Veel te gevaarlijk, vinden anderen. Met zo'n dikke speklaag blijft de warmte langer in het lichaam van de potvis, waardoor die razendsnel gaat gisten en rotten. Gassen hopen zich op in de maag en darmen, die het kadaver zelfs kunnen doen ontploffen. "Als schoon en netjes land willen we dat niet hebben", zegt Mardik Leopold van onderzoeksinstituut Imares, die op het Texelse strand druk bezig is met het ruimen van de potvissen. "Bovendien vinden we de kadavers eng, ze brengen het welzijn van mens en dier in gevaar."

Hij legt uit dat de dode potvissen bepaalde virussen verspreiden die bij vee leiden tot spontane abortussen. "Ook hebben we de brucella-bacterie aangetroffen in de lijken van bruinvissen en zeehonden. Daarvan kunnen mensen serieuze ziektes krijgen die verwant zijn aan Pfeiffer en Hodgkin."

Hoe hoog het risico op aandoeningen is, weet Leopold niet. Wel stelt hij dat de ziektekiemen zelfs door de lucht kunnen worden overgebracht.

Los van gezondheidsgevaaren, kunnen de potvissen bij hoog water terug de zee in worden gesleurd. Daar kunnen ze tot botsing komen met schepen. En wat te denken van de stank van een rottend kadaver van circa 20.000 kilo? Leopold, laconiek: "Ik zie hier nieuwsgierige omstanders staan met hun handen voor hun neus, maar het valt reuze mee. Het is erger als de boer gier uitstrooit over zijn akkers."

Arthur Oosterbaan van waddencentrum Ecomare, denkt daar anders over. "Je kunt je het niet voorstellen", zegt hij. "Van kilometers afstand ruik je de potvis al. In een dichtbevolkt land als Nederland ontkom je er daarom niet aan dode walvisachtigen te bergen."

Groene stroom

In de Burgumse fabriek worden de potvissen verbrand om elektriciteit op te wekken. Eén beest levert ongeveer 50.000 kilowattuur groene stroom op, wat gelijkstaat aan het jaargebruik van veertien gezinnen. Ambergris, een zeer kostbaar goedje dat zich in het darmstelsel van de potvis kan bevinden, hebben de onderzoekers nog niet gevonden.

Lees ook

Gestrande potvis zwemt op eigen kracht weer naar zee

Reddingsactie voor gestrande potvis voor kust Stellendam